

A nyolc boldogságról

Parancs helyett Boldogság!

Ki az, aki nem akar boldog lenni? Még a lelki beteg is.

A legnyilvánvalóbb és legérthetőbb szavakat lehet a legnehezebben meghatározni. Mi hát a boldogság?

Ha ifjú szerelmespárt megkérdezzünk: „Boldogok vagytok?”, nem fognak visszakérdezni: „Mit értesz boldogságon?”, hanem egymásra mosolyognak, és azt mondják: Igen! Pedig mi is tudjuk, és nyilván ők is, hogy nagyon sok minden hiányzik még nekik a maradéktalan boldogsághoz.

Nos, máris itt tolakszik a másik kérdés, pedig még az elsőre sem válaszoltunk: Van egyáltalán maradéktalan boldogság? Ha erre válaszolni akarunk, akkor tényleg nem térhetünk ki az elől, hogy próbáljuk meghatározni, mi is a boldogság.

Boldogság annak az embernek a tudatállapota, aki mindent birtokol, amire szüksége van.

Tehát nincs boldog ember – mondhatjuk, mert olyan ember, aki mindent birtokolna, amire akár anyagilag, akár szellemileg szüksége lenne, tényleg nincs. Illetve, ilyen csak a megdicsőült állapotban, vagyis Istent birtokolva lehet valaki.

De hát mégiscsak bennünk van ez a vágy, hogy boldogok akarunk lenni, hogy mindent birtokolni akarunk, amire igényünk van.

Egyesek szerint már ez is Isten-érv, helyesebben Istenre-találási érv. Hiszen ha csak azt nem képzeljük, hogy a Teremtő szándékosan rossz programozott be bennünket, szándékosan olyan vágyakat ültetett belénk, amelyek sosem teljesülnek be, akkor csak a másik eset állhat fenn, vagyis az, hogy ha itt a földön nem birtokolhatunk mindent, akkor odaát lesz minden a miénk. A belénk oltott boldogságvágnak valahol ki kell elégülnie. Ha itt nem elégül ki teljesen, akkor odaát, különben becsapottak lennénk.

Földi életünk során tehát boldogságunk csak viszonylagos, csak részleges. Ráadásul a legtöbb ember rossz helyen véli megtalálni. Van, aki azt gondolja, akkor boldog, ha békén hagyják. Van, aki minden perc kiélvezése, az élet habzsolása által akar boldog lenni. Van, aki gyűjtöget... Aztán aszerint is különböző a boldogság keresése, hogy milyen alkatú, típusú egy ember. Máshol és másként keresi boldogsá-

gát például egy zárkózott, és másként egy energikus típusú ember.

Jézus olyan életstílust kínál, amely bármely típusú embert képes boldoggá tenni: a szeretet életstílusát. Aki a szeretet életét éli, az ha visszahúzódó típusú, akkor sem lesz önzővé, ha energikus típus, akkor sem lesz törtetővé, erőszakossá.

Még a legjobb szándékú ember is csak legyint: Boldogság? Legfeljebb majd odaát. Itt annyi minden akadályoz, annyi minden összeesküszik boldogságunk ellen!

Jézus nagyszerű tanítása a boldogságról abban áll, hogy a világ minden összeesküvése, a millió és millió akadály ellenére is lehet boldog az ember. Igaz, nem teljesen, de jelentősen. Az az ember boldog, aki nemcsak tudja, de valószínűleg meg is éli, mennyire szereti őt az Isten, és ezt a megélt isteni szeretetet, amelyben szinte megfürdik, továbbadja embertársainak. Ezáltal másokat is boldogít, maga is boldog lesz. Akkor is, ha lehurrogják, ha kinevetik, ha gáncsolják, ha bántják, üldözik, akkor is, ha az élete kikerülhetetlenül tele lesz keresztekkel. Ezeket is cipelni fogja, mert a belülről fűtő isteni erő képessé teszi őt rá.

Átélni azt, hogy végtelenül szeret az Isten, megtenni mindent, amivel kedvében járhatunk, és elviselni érte a bántásokat is – ez a három a földön elérhető boldogság, de éppen ez torkollik az örök boldogságba, mert ez elveszíthetetlen valami.

Igaza van annak az íróknak, aki azt mondta: Aki egyszer megtalálta a maga igazát, az már tud a bajsza alatt mosolyogni a világ nagy törtéteiben, sok hiúságán és cicomáin, sok fontoskodásán és ügyintézésén. Az ilyen ember belül birtokolja boldogságát.

Amikor Jézus nyolc boldogságról beszél, az nem azt jelenti, hogy nyolcféle boldogság van, hiszen a boldogság a legmélyén egyetlen, hanem azt, hogy ennek az egyetlen boldogságnak nyolcféle megnyilvánulása van a keresztény ember életében, illetve Jézus ennyit tart fontosnak felsorolni mint olyanfajta boldogságot, amelyet az ő Országának tagjai birtokolhatnak. Millió egyéb fajta boldogságról nem beszél Jézus, de talán azért nem, mert azokat inkább örömöknél lehetne nevezni, mint boldogságnak, másrészt azok minden embernek a birtokai

lehetnek, nemcsak a Krisztust követőknek.

Ahogy a fehér fény a prizmán átjutva színeire bomlik mint alkotórészeire, úgy a szeretet is az élet prizmáján nyolc boldogságra különül szét.

* * *

A Boldogság az Isten Országának a jutalma. Bizony, első hallásra csodálkozunk, hogy kiket nevez Jézus boldogoknak. Nem is fogjuk máskor megérteni, hanem csak akkor, ha előbb tanításának egészét megértettük. Utána már belátjuk igazát. Nézzük meg most mind a nyolc boldogságot, mit is értett ezeken Jézus.

1. A Lélekben szegények

Nem az együgyűekre gondolt Jézus, amikor a lelki szegényekről beszélt. Nem is arra, hogy a tényleges szegénység helyett elég, ha csak lélekben szakadunk el a birtokolt vagyontól, különben meg gazdagok maradhatunk. Nem is azokra a szegényekre, akik nem tehetnek arról, hogy szegények. Hanem kikre? Azokra az emberekre, akik a Szentlélek segítségével megértették, hogy nem lehet másként szeretni, csak úgy, ha folyton szegényítjük magunkat, mert mindig adunk a rászorulóknak, a bajban levőknek. A Lelket nagybetűvel kell írunk, s akkor már értjük.

Aki sosem ad a másoknak, az önző. Aki pedig ad, az szeret, de ezzel állandóan szegényíti magát. Mivel ezáltal ugyanaz a szeretet lesz benne, mint Istenben, ezért boldog: övé a mennyország!

2. A szomorúak

Egy percig sem vitás, hogy nem a világfájdalmas, szomorúságos természetű emberekről van szó. Jézus azok szomorúságát mondja boldog szomorúságnak, akik azért szomorúak, mert az emberek visszaélnék jószágukkal: bántalmazzák őket, elveszik tőlük, ami az övék, becsapják őket. Meg azokat mondja boldognak, akik együtt éreznek bajban lévő embertestvéreikkel, magukra veszik mások baját, és másokat vigasztalnak, csak épp velük nem törődik senki.

A szenvedő igealak – „megvigasztaltatnak” – mutatja, hogy Isten vigasztalja meg őket. Már most is belső békével, odaát pedig a teljes vigasztalással: együtt lehetnek azok-

kal, akik nagyon szeretik őket, mert ott mindenki a másikkal törődik.

3. A szelídek

Hogy éppen ők örökölnék a földet? Ez ellentmondásnak látszik. Hiszen épp az erőszakosak kaparintják meg! Am Jézus talán arra az új földre gondolt, amelyet a világ kezdetétől készített övéinek. Azt a földet ugyanis azok öröklék, akik szeretnek, és a szelídség is alkotóeleme a szeretetnek.

De ha jól meggondoljuk, már ez a föld is a szelídeké. A mezei virág szépségének, a természet varázsának, az emberi alkotások nagyszerűségének csak a szelídek tudnak örülni, mert az erőszakosak keresztülgázolnak ezeken, vagy csupán birtokba veszik, sőt a legtöbb esetben lerombolják, tönkreteszik.

Az erőszakosok újabb és újabb háborúkban mindig elpusztítják a föld javait, így azok sosem az övéké. Amíg hajszyoltan keresik, addig nem érnek rá élvezni, ha pedig már az övéké, akkor meg akarják védeni háborúval, s az közben elpusztul.

4. Az igazságra éhezők és szomjazók

Nem mind ember, akit annak neveznek. Csak az érdemi meg az ember nevet, aki az igazság keresője, kutatója. Éppen ellentéte az ellaposodott, a többre nem törekvő, a nem kapaszkodó, csak élvező embernek.

Persze, itt nem általában van szó az igazságkeresőkről, hanem azokról, akik Jézus igazságát keresik, s ha azt átveszik, akkor Isten előtt igazak lesznek: Istennek-tetszők lesznek.

A teljes igazság: az Isten tudata. A szeretet pedig az Isten élete: az igazság szerint alakított élet. Ember

számára a legmagasabb csúcs: betekinteni Isten gondolataiba. Ehhez segített hozzá Jézus. De csak segített. Feszülünk, kapaszkodunk nekünk kell.

Az ilyen ember sokat szenved amiatt, hogy milyen keveset tud, de aki elmegy az értés végső határáig, azt Isten majd továbbvezeti. Főleg akkor, ha életével is igazolja a már meglátott igazságot.

5. Az irgalmas szívűek

Az irgalmas szívről mondotta Jézus, hogy kedvesebb Isten előtt, mint az áldozatbemutatás. Magának Istennek a tulajdonsága a másikon könyörülő szeretet.

Az irgalmas ember úgy él másokért, hogy előbb észreveszi a másik baját, aztán meg segít rajta. Az várhatja, hogy Isten irgalmas lesz vele szemben, aki maga is irgalmas volt életében.

6. A tiszta szívűek

Tiszta szívű az, aki nem engedi, hogy bármi is elhomályosítsa benne az Istent-látást. Aki nem fullad bele sem az anyagba, sem a testbe, sem a harácsolásba, sem az erőszakba; aki élesíti belső szemét, finomítja belső hallását, hogy ne csak a tolakodó dolgokat lássa, és ne csak a dübörgő hangokat hallja; aki gyermeki lelkülettel tud rácsodálkozni a világra, és ugyanilyen egyszerűséggel meglátja mögötte a szerető Atyát.

Hogy Istent megláthassuk, ahhoz ezernyi béklyóból kell kiszabadítanunk magunkat, ezernyi szennytől kell megtisztítanunk a szívünket. A szív – Jézus szerint – az ember törekvővilágának a középpontja. Tiszta szívű az, aki a Legtisztábbra törekszik, s az meg is látja Istent.

7. A békességet teremtők

A szelíd maga nem erőszakoskodik, a békességeteremtő pedig az erőszakosokat, a veszekedőket összebékíti. Ők valóban Isten fiai, mert ők képviselik Isten kivételt nem ismerő szeretetét ebben a gyűlölködő világban. Ők a fehér hollók a fekete varjak között. Ők nem ülnek babéraikon, hanem mennek, és kockáztatnak is azért, hogy eltűnjön a gyűlölet, és megjelenjen a szeretet. Nem könnyű lecsendesíteni a szenvedélyeket, ők mégis odavetik magukat a veszekedők közé.

Akinek béke van a szívében, az arra törekszik, hogy maga körül is béke legyen. Azon a kicsi területen, ahol ő él, megvalósítja a földi Isten Országát, a szerető emberek közösségét.

8. Az igazságért üldözöttek

Ő, a magyar szó nagyon félreérthető. Jézus itt nem az elméleti igazságról beszél, hanem az erkölcsiről: az igaz mivoltáról. Igaz ember az, aki mindig Isten kedvét keresi. Mindenekfelett Istennek akar tetszeni, nem embereknek. Ha ezért bántják őt, akkor boldog.

Jézust is ezért bántották. Nem lehetett őt letéríteni Isten útjáról. Mindenáron „igaz” akart lenni és maradni. Az Atyához való hűséget nem cserélte le valami emberi hagyományokhoz való hűségre. Miniket is arra tanított, hogy inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek.

Tartósan csak az tud nekünk belső békét, nyugalmat adni, ha lelkiismeretünk mindig rábólint arra, amit teszünk. Ilyenekkel van tele a mennyország. Ilyenek a szentek.

Barcza Barna
(1981 táján)

A szeretet fojtogatásai

Egy társaságban felvetődött a kérdés, nem vétkezik-e a szeretet ellen az, aki elzárkózik valakinek vagy valakiknek a partnerség-igénye elől. Kézlegyintéssel el nem intézhető probléma ez azok számára, akik Jézushoz kívánnak tartozni, és ezért magukévá teszik a kivételt nem ismerő felebaráti szeretet parancsát. A lelkiismeretünk összevissza jelez, s ez azt mutatja, hogy tisztázásra szoruló kérdéssel van szó.

Legelőször talán definiálni kellene magát a partnerség fogalmát. Nem mernék vállalkozni tudományos szociológiai definícióra, csupán saját kútfőmből eredő eszme-futtatásra. A partnerséget az emberi kapcsolatok speciális fajtájának gondolom, amelyben két személy alapvetően egymásra irányuló igénye találkozik, s ez a bizalom, a kitarulkozás és a befogadás optimális légkörét teremti meg közöttük. A pszichológia többnyire a házastársi

kapcsolatot érti rajta, de az igazi barátság is valahol ebben a fogalomkörben helyezkedik el.

Mármost erre gondolt-e Jézus, amikor lelkünkre kötötte a szeretet parancsát? Ezt akarta-e, amikor mint pogány és vámos magatartást lesöpörte az asztalról, ha csak azokat szeretjük, akik minket is szeretnek, s hogy ellenségeink felé is a partner-magatartással forduljunk?

Nem gondolnám. Már csak azért sem gondolnám, mert ő maga sem